

2. Adım: Doldurduğunuz karşılaştırmalı analiz tablosundan yararlanarak Türkiye ve Japonya'da yaşanma olasılığı yüksek olan doğa kaynaklı afetlerin neler olabileceğini aşağıdaki tabloda işaretleyiniz (Her bir maddeye iki ülkeyi de işaretleyebilirsiniz.).

Doğa Kaynaklı Afetler	Türkiye	Japonya
Deprem		
Tsunami		
Kütle hareketleri		
Volkanik püskürme		
Su baskınları		
Şiddetli rüzgârlar		
Kuraklık		
Orman yangınları		

3. Adım: Türkiye ve Japonya'da yaşanan tsunamiler ile sonrasında afete dirençli yaşam alanları oluşturmak için yürütülen çalışmalar hakkında aşağıda verilen metinleri okuyunuz.

Türkiye

Bodrum'da (Muğla) 21 Temmuz 2017 tarihinde gerçekleşen magnitüdü 6,6 büyüklüğündeki depremin ardından kıyıda seviye değişimini ölçen mareograf tarafından kıyı şeridinde 10 santimetre tsunami dalgası ölçülmüş ve 30 ila 40 santimetre tsunami dalga girişi gözlemlenmiştir. Yaşanan bu tsunami neticesinde bazı bölgelerde, 1 metre su baskın seviyesi ve 1,5 metre kadar da tırmanma yüksekliği saptanmış; tsunaminin kıyı şeridindeki araçları sürüklediği, balıkçı barınağındaki tekneleri karaya oturttuğu ve maddi hasara neden olduğu görülmüştür.

Ege Denizi'nde Sisam Adası'nın kuzeyi ile Doğanbey (Seferihisar-İzmir) açıkları arasında 30 Ekim 2020 tarihinde meydana gelen magnitüdü 6,9 büyüklüğündeki deprem, akım derinliği 1,9 metreye ve su baskın mesafesi 760 metreye varan tsunami oluşumuna neden olmuştur. Oluşan tsunami neticesinde bir vatandaş hayatını kaybetmiş; 45 konut, 195 iş yeri ve 54 araç ağır hasar görmüş, 17 tekne batmış ve 34 tekne karaya oturmuştur.

Türkiye'de yaşanması olası tsunami için gerek uluslararası gerekse ulusal ölçekte eylem planı çalışması üzerine uzun yıllardan beri çalışılmaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

- Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE), 2006 yılında UNESCO Hükümetlerarası Oşinografi Komisyonu'nun alt organı tarafından Ulusal Tsunami Uyarı Merkezi olarak tanımlanmıştır.
- Türkiye'de belirlenmiş tüm Tsunami Tahmin Noktaları için tsunami-baskın haritaları oluşturulmuş olup bu haritalar web tabanlı Afet Risk Azaltma Sistemi'ne (ARAS) entegre edilmiştir.
- 2020 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin (ODTÜ) ortaklaşa gerçekleştirdiği projeye kıyı ilçelerinin tsunami risk analizi yapılmıştır. Bu kapsamda deprem ve depremin tetikleyebileceği deniz altı heyelanlarının neden olabileceği tsunami baskın haritaları ve tsunami tahliye haritaları İstanbul'da yaşayan insanlarla paylaşılmıştır.
- 2017'de yaşanan Bodrum-Kos depremi sonrası oluşan tsunamiden edinilen tecrübeler doğrultusunda 2019 yılında Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü (KRDAE) ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi tarafından Avrupa Komisyonu-Birleşik Araştırmalar Merkezinin desteği ve Bodrum Kaymakamlığı, Bodrum Belediye Başkanlığı, Muğla İl AFAD Müdürlüğü ve diğer ilgili yerel paydaşlar ile iş birliği içerisinde Bodrum'a yönelik tsunami farkındalık ve hazırlık çalışmalarını içeren bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir.

Kaynak: Öcal NECMİOĞLU